

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

CENTRUL NAȚIONAL DE TRANSFUZIE A SÂNGELUI

**GHID PRIVIND ORGANIZAREA EVENIMENTULUI DE DONARE A SÂNGELUI ÎN
CADRUL COLECTELOR MOBILE**

Elaborare metodică

Chișinău 2009

CUPRINS:

1. Din partea autorului	3
2. Introducere	4
3. Organizarea evenimentului de donare a sângelui în cadrul colectelor mobile	5
4. Anexa nr. 1 - Cele mai frecvente Întrebări și răspunsuri	15
5. Anexa nr.2 - Selectarea donatorilor de către lucrători medicali (Antecedentele medicale care duc la înlăturarea permanentă de la donarea de sânge)	19
6. Anexa nr.3 - Selectarea donatorilor de către lucrători medicali (Antecedentele medicale care duc la înlăturarea temporară de la donarea de sânge)	20
7. Anexa nr. 4 - Informația necesară despre donare de sânge	21
8. Bibliografia	23

Din partea autorului

Elaborare metodică reglementează organizarea donării de sânge voluntară și neremunerată în cadrul colectelor mobile. Normele organizatorice și metodice propuse corespund nivelului contemporan de organizare și sunt elaborate pentru a fi aplicate de reprezentanții conducerii administrației publice centrale și locale, instituțiilor și organizațiilor, personalului medical și nemedical, voluntarilor încadrați în promovarea valorii civile - donarea de sânge voluntară și neremunerată.

Elaborată de Centrul Național de Transfuzie a Sângelui, mun. Chișinău
cu suportul Proiectului USAID „Prevenirea HIV/SIDA și Hepatitelor virale B și C”

Autor:

Svetlana Cebotari, director Centrul Național de Transfuzie a Sângelui.

Alexandru Gherman, șef Secție Monitorizare, Evaluare și Integrare Serviciul de Sânge, CNTS

Vera Tofan, șef Propagare și Examinare Medicală Donatori, CNTS

Gheorghe Dornea, medic metodist Secția Monitorizare, Evaluare și Integrare Serviciul de Sânge, CNTS

Ghid privind organizarea evenimentului de donare a sângelui în cadrul colectelor mobile
este aprobat și recomandat pentru editare de Consiliul de Experți al Ministerului
Sănătății proces verbal nr. 1 din „27” martie 2009

Introducere

Transfuzia sângelui este o procedură de transplant a celulelor sanguine, plasmei și proteinelor umane. La nivelul actual de dezvoltare al biotehnologiilor hemoterapia modernă este de neînlocuit. Administrate în tratamentul celor mai diverse maladii și situații extreme, transfuziile componentelor sanguini contribuie esențial la diminuarea mortalității și invalidizării populației.

Fiecare țară este preocupată de faptul ca rezerva de sânge să fie suficientă și sigură. Diferite organizații internaționale au elaborat linii directorii cu privire la modalitatea de realizare a acestui scop, în special Organizația Mondială a Sănătății, Asociației Americane a Băncilor de Sânge și Consiliul European. Este evident faptul, că buna organizare a serviciilor de transfuzie a sângelui constituie un element esențial în sistemul de sănătate.

Luând în considerare importanța produselor sanguine în hemoterapia modernă, importanța securității transfuziei de sânge, necesitățile în produse sanguine ale instituțiilor medico – sanitare a Republicii Moldova pot fi asigurate doar din resurse proprii, prin efortul coordonat al organelor centrale de stat, ministerelor în cauză, instituțiilor medicale de toate nivelurile, organelor administrației publice locale și mass - media.

Ca materie primă pentru pregătirea preparatelor sanguine este sângele uman, colectat de la donatorii care oferă donația din propria dorință. Ei donează sânge voluntar, autodonare sau pentru o rudă, prieten apropiat, ce necesită tratament hemotransfuzional.

Donatorii voluntari sunt persoanele care donează sânge din propria dorință și neremunerat.

Organizarea evenimentului de donare a sângelui în cadrul colectelor mobile.

Organizarea donatorilor voluntari se realizează de reprezentanții conducerii administrației publice centrale și locale, instituțiilor și organizațiilor, personalul medical și nemedical, voluntari, antrenând serviciile, structurile, organizațiile non-guvernamentale din comunitate, promovând și motivând donarea de sânge drept un act civil de înalt merit și respect față de persoana care a decis să devină donator de sânge.

Instituțiile susmenționate contribuie la donările de sânge voluntare, benevole prin organizarea lunarelor de donare a sângelui în cadrul teritoriilor administrative, zilelor de donare a sângelui în organizații și instituții, atingându-se scopul principal – autoasigurarea țării cu componenți sanguini, manifestând respect și grijă pentru donatorul de sânge. Reglementările în vigoare privind motivarea donării sanguine vor fi corespunzătoare actelor legislative și normative aprobate în acest scop.

Colaboratorii medicali antrenați în organizarea donatorilor vor poseda competențe în recrutarea, selectarea donatorului de sânge, cât și capacități de iluminare sanitară la capitolul respectiv.

Din moment ce una din persoanele, reprezentantul unei organizații, lucrător medical, funcționar public sau voluntar, a decis să preia inițiativa în organizarea unui eveniment de donare a sângelui în cadrul colectelor mobile este important să respectați anumite etape organizatorice și să țină cont de momente cheie pentru a organiza un eveniment de donare voluntară cu succes. Acest program este unul de bază și trebuie respectat pentru a atinge obiectivele propuse. Următoarele recomandări vor ajuta să planificați recoltarea de sânge pe care intenționați să o faceți.

Se recomandă de a se respecta următoarea consecutivitate în organizarea și desfășurarea evenimentului, respectiv etapele după cum urmează:

1. Determinarea instituției gazdă – instituția în care se va desfășura donarea de sânge;
2. Identificarea reprezentantului instituției gazdă și întâlnirea cu el pentru formarea grupului de lucru – responsabil de organizarea donării de sânge;
3. Stabilirea zilei desfășurării colectării mobile;
3. Alegerea localului unde va fi efectuată colectarea de sânge (oficiu, hol, etc.)
4. Procesul pregătirii evenimentului:
 - a. debutul pregătirilor
 - b. formarea echipei responsabilă de organizarea evenimentului
 - c. instruirea echipei responsabilă de organizarea evenimentului
 - d. realizarea măsurilor organizatorice de propagare a evenimentului
 - e. programarea donatorilor potențiali
 - f. pregătiri finale
5. Desfășurarea evenimentului de colectare a sângelui (colecta mobilă);

6. Încheierea evenimentului.

ETAPA I: Determinarea instituției gazdă

Persoana responsabilă trebuie să determine în care instituție o să aibă loc evenimentul de donare a sângelui - colecta mobilă. Este necesar de a fixa o întâlnire cu administrația instituției respective pentru a discuta perspectiva și posibilitățile desfășurării unui asemenea eveniment în cadrul instituției.

În cazul acceptării solicitării de către conducerea instituției, se trece la următoarea etapă pentru a identifica reprezentantul instituției gazdă și a stabili întâlnirea cu el.

ETAPA II: Reprezentantul instituției gazdă

Se solicită conducerii, delegarea unui reprezentant al instituției gazdă cu care o să se conlucreze ulterior la organizarea evenimentului.

ETAPA III: Data evenimentului colectei mobile.

Împreună cu reprezentantul instituției gazdă se va stabili data și obiectivul principal al colectei mobile. Trebuie de anunțat conducerea și Serviciul Sânge cu obiectivul stabilit și de a lua decizia, de comun acord, despre numărul de donatori care urmează a fi recrutați, în dependență de mărimea organizației.

Programarea evenimentului colectei mobile se va realiza cu două sau trei luni înainte.

Este important să se prevadă dacă:

- urmează să aibă loc evenimente importante care ar putea interveni sau sustrage atenția de la colectarea de sânge?
- se apropie sărbători importante care ar putea spori sau, din contra, scădea numărul de donatori?
- există perioade în care persoanele de obicei sunt mai ocupate și pe care organizația sau comunitatea dumneavoastră ar trebui să le evite?

Urmează a planifica ziua efectuării colectării cu mare prudență, încât ziua aleasă să fie cât mai convenabilă pentru organizație, serviciul sânge și pentru donatorii potențiali. Împreună, se va alege data cea mai potrivită.

Odată ce s-a stabilit data, se vor discuta cu reprezentantul instituției gazdă dacă ar putea să ofere mai multe sugestii despre modul de planificare a colectării. Persoana responsabilă sau reprezentantul

instituției gazdă, va confirma cu conducerea organizației, administrația publică locală, și serviciul sânge disponibilitatea instituțiilor respective și va asigura că colectarea programată nu va fi compromisă de alte programe sau activități.

ETAPA IV: Locul unde va fi efectuată colectarea de sânge (oficiu, hol, etc.)

Următoarea etapă este determinarea locului unde va fi efectuată colectarea de sânge. Împreună cu reprezentantul instituției gazdă se vor verifica încăperile posibile unde ar putea avea loc colectarea și se va discuta despre obiectivele recrutării. **Rețineți:** *locul în care urmează să aibă loc colectarea trebuie să fie ușor de găsit și accesibil pentru toți.* Totuși, încăperea aleasă nu trebuie să găzduiască simultan alte munci sau activități, trebuie să fie liniștită și ferită de alte evenimente nedorite.

În general, un loc bun pentru desfășurarea colectării de sânge trebuie:

- să fie bine luminat,
- să dispună de spațiul necesar pentru a putea primi numărul programat de donatori,
- să permită evacuarea mobilei sau altor aparate care ar putea împiedica efectuarea operațiilor necesare în cadrul colectării de sânge,
- suprafețele ușor de prelucrat, inclusiv și produse dezinfectante,
- să fie mai departe de gălăgie, confuzii sau alte activități care nu au nici o legătură cu colectarea de sânge,
- să permită reglarea temperaturii,
- să fie bine ventilat.

Pe timp cald, în cazul în care încăperea nu este dotată cu climatizoare, trebuie să existe ventilatoare la ferestre sau pe tavan, pentru a asigura o ventilație adecvată. Dacă e necesar, trebuie să dispună de parcare rezervată pentru autobuzul cu donatori. Toate acestea sunt indicații generale. O plimbare la fața locului împreună cu reprezentantul instituției gazdă este cel mai bun mod de a determina dacă locul este potrivit pentru desfășurarea colectării de sânge.

ETAPA V: Procesul de pregătire către evenimentul de colectare a sângelui în cadrul colectei mobile

a) Debutul pregătirii este recomandat la 8-12 săptămâni înainte de realizarea evenimentului.

Din moment ce s-a stabilit data când urmează să aibă loc colectarea de sânge, localul, se vor începe pregătirile către eveniment, folosind următoarele indicații drept ghid de planificare.

- În conlucrarea cu reprezentantul instituției gazdă se va alcătui **lista de organizare a populației** care urmează a fi invitată și estimat nivelul de participare așteptat.
- Se discută procedurile și **locul desfășurării colectei mobile în detalii**. Se va merge la locul viitoare colectări pentru a verifica traficul, încăperile care vor fi încăpătoare, luminoase, posibilă aerisirea și dereticarea umedă, inclusiv cu produse dezinfectante. Se va exclude aglomerarea de donatori în trecerile dintre încăperi, organizându-se fluxul de donatori într-o singură direcție, accesul la camera de odihnă, serviciul de telefonie, disponibilitatea dispozitivelor electrice (prize, iluminatoare, ect.) și alte lucruri de care va fi nevoie. Încăperea destinată pentru efectuarea colectării sîngelui va fi cea mai curată și voluminoasă, ținându-se cont ca la fiecare loc de donare este necesar de cel puțin 3 m.p. de spațiu;
- Se va oferi reprezentantului instituției gazde toate **materialele promotionale** necesare pentru colectarea de sânge: flaiere, pliante, postere și invitații. Aceste instrumente promoționale vor fi de ajutor pentru comunicare. Se vor păstra la îndemână pentru a fi distribuite sau trimise prin poștă în caz de necesitate. Este foarte important ca donatorii potențiali să primească aceste informații din timp și să li se reamintească periodic.
- Se va coordona cu reprezentantul instituției gazde și personalul de siguranță al clădirii privind înțelegerile specifice legate de colectare, așa ca accesul în clădire, ajutor necesar la încărcarea sau descărcarea echipamentului, ascensor de serviciu pentru transportarea echipamentului, spații necesare pentru descărcarea echipamentului și parcare.

b) Formarea echipei responsabilă de organizarea eficientă a evenimentului recomandat la 4 - 8 săptămâni înaintea evenimentului.

Se va contacta reprezentantul instituției gazde pentru a lua legătura cu persoane din administrație sau membrii organizației și a-i pune la curent cu obiectivele și planul colectării de sânge, la fel și pentru a confirma participarea și ajutorul acestora. Cu suportul persoanei responsabile, reprezentanții instituției gazde vor realiza următoarele:

- ***Informarea membrilor organizației*** despre colectarea de sânge care urmează să aibă loc și să ceară ajutorul acestora.
- ***Organizarea echipei*** de voluntari din cadrul organizației respective, comunității sau organizațiilor neguvernamentale care vor face publicitate colectării de sânge și vor recruta donatori.
- ***Coordonarea programului*** de desfășurare a evenimentului de donare a sîngelui cu instituția Serviciului de Sânge responsabilă de deservirea acestuia.

- **Stabilirea zilei întâlnirii a echipei de voluntari cu reprezentanții centrului de transfuzii.** Asigurarea reprezentanților instituției gazdă cu broșurile, formularele și informațiile adiționale necesare echipei de voluntari.

La organizarea unei echipe de voluntari se va ține cont de următoarele:

- selectarea celor mai potriviți voluntari pentru scopul propus;
- desemnarea liderului echipei, care va fi persoana de contact.

Voluntarii din partea organizației sunt foarte importanți, mai ales dacă există persoane care se oferă voluntar să fie responsabile de organizarea colectării mobile. Există o serie de responsabilități pe care reprezentantul organizației împreună cu liderul echipei vor trebui să le îndeplinească, și persoana responsabilă va trebui să-i ajute. Fie că s-au oferit voluntar sau au fost aleși de persoana responsabilă, voluntarii trebuie să fie reprezentanți din toate departamentele sau grupurile de lucru, care își asumă angajamentul de a face tot ce le stă în puteri pentru ca colectarea de sânge să atingă rezultatele dorite. Dacă este posibil, se vor selecta acele persoane care au donat sânge anterior. Voluntarii se ocupă de atragerea și motivarea colegilor. În general, un voluntar trebuie să se ocupe de 25 de persoane din comunitatea sau organizația gazdă. Acest lucru va permite voluntarilor să discute personal cu fiecare dintre colegii săi și să-i invite să doneze. Voluntarii trebuie să posede toate informațiile despre colectarea mobilă care urmează să aibă loc, să dispună de invitații și să manifeste mult entuziasm.

c) Instruirea membrilor echipei responsabile de organizarea evenimentului recomandat la 3 – 4 săptămâni înainte de realizarea acestuia.

- **Se stabilesc obiectivele de recrutare.** În cazul în care organizația a găzduit deja o recoltare de sânge, se vor folosi rezultatele acesteia drept punct de inițiere. Analizarea cifrelor și factorilor care au contribuit la realizarea obiectivelor. Nu este exclus că va fi nevoie de răspunsurile la următoarele întrebări. Există anumite lucruri care, dacă ar fi fost făcute altfel, ar fi putut motiva mai bine persoanele să vină să doneze? A fost colectarea de sânge promovată îndeajuns? Au existat probleme sau dileme neașteptate care ar fi putut fi evitate în timpul organizării acestei colectări? Nu au reușit voluntarii să-și atingă obiectivele stabilite? Dacă persoana responsabilă și reprezentantul instituției gazdă constată care au fost greșelile făcute în timpul ultimei colectări de sânge și găsite soluțiile cele mai potrivite, care ar îmbunătăți rezultatele următoarelor colectări pe care se intenționează să le organizăm, atunci se va lărgi obiectivul principal al donării. În cazul în care aceasta este prima colectare de sânge organizată în cadrul organizației, se va acorda reprezentantul instituției să stabilească obiective de donare realiste – dar pozitive.
- **Se organizează o întâlnire de lansare cu voluntarii.** Se stabilește care vor fi obiectivele de recrutare în particular. Se vor discuta despre diferite moduri de recrutare a donatorilor.

- **Se vor oferi fiecărui voluntar materiale informative:** flaiere, postere și invitații de participare la colectarea de sânge.
- **Suport echipei de voluntari să „înceapă lucrul cu dreptul”.** Organizarea unei întâlniri de lansare cu echipa de voluntari. Împreună cu reprezentantul instituției gazde și echipa de voluntari, se vor revizui la necesitate responsabilitățile și obiectivele echipei. Fiecare voluntar trebuie să fie responsabil de recrutarea unui număr de persoane țintă.
- **Aprobarea calendarului de întâlniri** săptămânale cu reprezentanții instituției gazde pentru a discuta despre schimbările parvenite. Monitorizarea numărului de persoane care și-au dat acordul să vină să doneze sânge și oferirea indicațiilor menite să atragă un număr mai mare de donatori și să asigure succesul colectării de sânge planificat.

d) Realizarea măsurilor organizatorice de propagare a donării de sânge benevolă, neremunerată și voluntară recomandat 2-3 săptămâni înaintea evenimentului.

- **Un plan de comunicare** bine gândit va ajuta debutul recrutării. Campania publicitară trebuie să înceapă cu cel puțin patru săptămâni înainte de data la care se preconizează colectarea mobilă și trebuie să continue până în ziua colectării. Pentru început, se va alcătui un anunț sau se va trimite un mesaj tuturor persoanelor care activează în instituția dată, pentru a-i informa despre data când urmează să aibă loc colectarea de sânge. În continuare, va trebui ca persoana responsabilă și echipa colectării mobile să vină cu mai multe detalii logistice, informație motivațională și răspunsuri la întrebările care ar putea parveni din partea donatorilor potențiali.
- **Plasarea posterelor și flaielor publicitare despre colectarea de sânge**, oferind detalii despre când și unde va avea loc colectarea, la fel și datele persoanelor de contact pentru toți cei interesați să doneze. Cele mai eficiente locuri sunt spațiile „cele mai frecventate”: ospătăria, intrările și ieșirile, ascensoarele, sălile cu xerox și avizierele. De asemenea se vor organiza lecții tematice în instituții și organizații, la sursele informaționale de emisie locală (radio, presă sau televiziune) – discuții radiofonice și emisiuni televizate.
- **Distribuirea materialelor despre colectarea mobilă** și analiza ideilor propuse pentru a crește participarea. Se vor propune teme creative sau denumiri pentru colectare? Creșterea numărului de donări se va folosi ca criteriu de concurență între departamente sau grupuri? Este posibil de stimulat cumva persoanele care își dau acordul să vină să doneze? Orice metodă care ar face colectarea de sânge creativă și atractivă va duce la creșterea numărului de donări.
- **Logistica: cine, cum, unde și când.** Unul din cele mai importante lucruri care trebuie comunicate sunt informațiile ce țin de logistica colectării mobile. Dacă persoanele nu vor ști unde și când să meargă să doneze, ne vom aștepta la o rată mică de participare și vom rămâne dezamăgiți. Vom fi siguri că materialele publicitare să anunțe clar data, ora și locul unde va avea loc colectarea

mobilă – la fel și modalitatea de înscriere și datele persoanelor de contact care vor răspunde la toate întrebările. De asemenea se va oferi donatorilor potențiali informații despre criteriile de eligibilitate la donare și despre ceea ce se întâmplă în timpul procesului de donare. Pentru a comunica planul general, se va apela la:

- Anunțuri și mesaje pentru întreaga organizație
 - Scrisori informative pentru întreaga organizație
 - Postere amplasate în locuri proeminente
 - Planșete, flaiere și abțibilduri
 - Anunțuri la adunările organizatorice
 - Orice altă tehnică de comunicare pe care persoana responsabilă și reprezentantul instituției gazdă o consideră a fi potrivită
- **Motivarea: de ce?** Mult mai greu decât comunicarea – dar la fel de important – este „de ce-ul” donării de sânge; cel mai des în acest caz în formă de „de ce ar trebui să-mi pese?” sau „de ce ar trebui să-mi pierd timpul cu aceasta?”. Nu este ușor să convingi oamenii să doneze sânge. Dacă ar fi, nu ar exista probabil necesitatea de a organiza o colectare mobilă. Să-i ajuți pe oameni să înțeleagă că donarea de sânge salvează vieți și că este într-adevăr foarte importantă este cea mai bună metodă de a transforma un donator potențial în donator real. Iată câteva sugestii care vor fi utile:

- ✓ **Explicațiile de ce este nevoie de sânge.**

Deseori oamenii nu realizează cât de necesar este sângele donat și componenții sanguini. Vorbindu-le donatorilor potențiali despre rezervele de sânge aceștea vor înțelege de ce aceasta este o problemă atât de gravă. Pentru a argumenta cele spuse se vor folosi date concrete.

- ✓ **Personalizați.**

Rugați donatorii potențiali să-și închipuie cum s-ar simți dacă un membru al familiei dumnealor ar avea nevoie de sânge și nu ar fi rezerve. Se vor găsi în mas-media sau în rândul membrilor organizației persoane responsabile și prezentați cazuri reale ale unor persoane care au beneficiat deja de transfuzii de sânge. Este bine ca și echipa de voluntari din instituție să cunoască și să prezinte astfel de cazuri.

- ✓ **Exemple - ce poate face o persoană.**

Se va explica în ce mod o unitate de sânge donat poate ajuta la salvarea a trei vieți. Instruirea echipei de voluntari despre componența sângelui și despre funcția fiecărui component în parte.

- ✓ **Se vor ajuta potențialii donatori să-și depășească teama față de actul de donare a sângelui.**

Pe cât e de posibil, se vor înarma donatorii potențiali cu fapte care i-ar ajuta să se calmeze și să-și depășească temerile. Dacă donatorul potențial se teme să nu leșine, se va explica că dacă mănâncă înainte de a dona sânge și consumă lichide nealcoolice după donare, nu va avea amețeli. Dacă donatorul potențial se teme să nu se îmbolnăvească de vreo boală, explicați-i că tot echipamentul folosit la donare este steril și de unică folosință.

- ✓ **Oferirea stimulenților.**

Uneori este îndeajuns să i se mulțumească donatorului pentru a-l stimula. Se vor găsi metode creative, care nu întotdeauna costă bani, pentru a mulțumi donatorilor.

REMARCĂ IMPORTANTĂ: *Stimulenții care au valoare monetară sunt considerați a fi remunerare, și pot provoca un comportament nesigur al donatorului. Este important să se rețină acest la oferirea stimulenților.*

e) Programarea donatorilor potențiali recomandat paralel cu activitățile de propagare a donării de sânge (2-3 săptămâni înaintea evenimentului)

- Este important de a se efectua **programări pentru fiecare donator** deoarece:
 - ✓ Programările permit să efectuați o evaluare mai precisă a numărului de persoane care vor veni să doneze în ziua colectării de sânge, iar acest lucru ajută centrul de transfuzii să estimeze care va fi numărul de personal medical necesar și echipamentul care va trebui adus la locul colectării de sânge.
 - ✓ O programare reprezintă angajamentul din partea membrului organizației de a veni să doneze în ziua când este preconizată colectarea de sânge și va ajuta să scadă numărul „ne prezentărilor” sau anulărilor.
- *La programarea donatorilor se va ține cont de preferințele de timp ale acestora, însă se va respecta orarul de bază, respectând ora mesei și pauzele personalului și donatorilor.*
- *Voluntarii vor vizita personal membrii organizației și î-i va ruga să doneze sânge. S-a dovedit că contactul direct, față în față, este cea mai eficientă strategie pentru a atrage un număr mai mare de persoane.*
- *Cerința către voluntari privind prezentarea, reprezentanților instituției gazde și serviciului sânge, a listelor cu programările donatorilor pentru a fi compilate și pentru a permite crearea unei liste generale de programări.*

- *Reamintirea donatorilor înscriși locul, data și timpul programării acestora.*
- *Informarea permanentă a echipei de voluntari despre schimbările survenite.*
- *Se va ține cont, că și în cazul oricărui eveniment important, numărul anulărilor poate atinge în medie 20 la sută. Spre exemplu, teoretic, dacă planificați să aveți 100 de donatori, recrutați 125 persoane.*

f) Pregătirile finale recomandat la 1 (una) săptămână înainte de eveniment.

- Se va reconfirma cu conducerea instituției gazdă rezervarea zilei în care urmează să aibă loc colectarea.
- Asigurarea că la locul colectării există cel puțin un telefon care funcționează.
- Reamintirea conducerii și personalului de siguranță al clădirii că persoanele de la centrul de transfuzie a sângelui se vor afla în clădire în ziua când va avea loc colectarea de sânge.
- Verificarea pregătirii localului de petrecere a donării de sânge.
- Anunțarea repetată a potențialilor donatori despre data și locul petrecerii donării. Se vor trimite mesaje (prin e-mai, poștă, telefonie mobilă) de reamintire tuturor donatorilor înscriși.
- În caz de planificare a unui număr mare de donatori (de la 250 donatori și mai mult) se va întocmi un grafic cu indicarea orelor de prezentare a grupurilor de donatori care vor fi în număr nu mai mare de 50 de donatori.
- Prezentarea persoanelor din administrație și membrilor organizației un raport „precolectare”.
- Legătura cu reprezentantul instituției gazdă și liderul echipei de voluntari se va păstra permanent.

ETAPA VI: Desfășurarea evenimentului de colectare a sângelui de la donatori voluntari

La locul desfășurării colectei mobile în ziua donării de sânge

1. **Stabilirea întâlnirii cu reprezentantul instituției gazdă** cu dumneavoastră la locul colectării cu 30-60 minute înaintea sosirii primului donator, pentru a pune la punct ultimele detalii.
2. **Asigurarea că voluntarii sunt gata** să întâlnească donatorii și să-i ajute în timpul procesului de înregistrare a donatorilor.
3. **Mulțumirea tuturor participanților la plecare**, fie că aceștia au fost admiși să doneze sânge sau nu.

Logistica:

4. **Este important desemnarea unei persoane care va da telefoane de reamintire** donatorilor înscriși care nu s-au prezentat la timpul programat anterior.
5. **Se va anunț reprezentantul instituției** gazdă la plecarea ultimului donator programat.

ETAPA VII: Încheierea evenimentului de colectare mobilă a sângelui în cadrul colectei mobile

a) Logistica: recomandat prima zi după realizarea colectei mobile

6. Trimiterea scrisorilor de mulțumire

- donatorilor - donatorii care au participat de această dată probabil vor mai dona și în viitor;
- conducerii, reprezentantului instituției gazdă, echipei de voluntari, șefilor și membrilor organizației care v-au oferit asistență și suport.

7. **Într-o mapă se vor aduna toate notițele și înregistrările** făcute în timpul organizării colectării de sânge. Acestea ar putea să vă fie utile la organizarea următoarei colectări de sânge.

8. **Se vor strânge materialele publicitare din clădire** (dacă este posibil, de a păstra pentru a fi folosite în viitor.)

b) Evaluarea și raportarea rezultatelor privind desfășurarea evenimentului după o săptămână după colectarea sângelui.

- **Se va informa** conducerea și angajații organizației **despre rezultatele obținute în ziua colectării**, inclusiv și numărul de unități de sânge recoltate.
- **Se stabilește** o dată pentru **următoarea colectare**.

Rețineți: Numai 12 (douăsprezece) săptămâni sunt necesare pentru o colectare de sânge cu succes!

Anexa nr. 1

„Cele mai frecvente Întrebări și răspunsuri”

Aportul personalului medical și voluntarilor antrenați în recrutarea și organizarea donatorilor voluntari și neremunerați

Donarea de sânge benevolă, neremunerată și voluntară se consideră donare de sânge inofensivă și nu contrazice principiului: *efect maxim pentru pacient, pagube minime pentru donator*. Despre aceasta va ține cont personalul medical și voluntarii implicați în promovarea donării de sânge. Personalul medical și echipa de voluntari trebuie să fie competenți în recrutarea, selectarea donatorilor și să posede informația necesară despre donarea de sânge.

Cele mai frecvente întrebări la care urmează să răspundă personalul medical și voluntarii încadrat în acest proces sunt următoarele:

1. Pot să donez sânge?

Răspuns: Dumneavoastră veți satisface probabil cerințele medicale necesare pentru a fi admis să donați sânge dacă:

- Sunteți sănătos
- Aveți cel puțin 18 ani și maxim 60 ani
- Aveți o greutate de cel puțin 50 kilograme

2. Care sunt motivele pentru a fi exclus de la donare?

- Vezi anexa nr.2 și nr.3 la prezenta recomandare metodică.

3. Eu iau medicamente. Mai pot să donez sânge?

Răspuns: Consultați medicul de familie sau întrebați personalul medical de la centrul de transfuzii de sânge din comunitatea dumneavoastră în caz că aveți nelămuriri referitor la acceptabilitatea dumneavoastră de a dona sânge în caz de primiți medicamente.

4. Dar dacă am pe corp un tatuaj sau un „piercing”?

Răspuns: Persoanele care și-au făcut un tatuaj sau un „piercing” nu sunt acceptați să doneze sânge pe durata unui an de la efectuarea procedurii.

5. De cât timp voi avea nevoie pentru a dona sânge?

Răspuns: Procesul de donare a sângelui integral durează de obicei în jur de o oră. Colectarea propriu-zisă a sângelui durează de obicei nu mai mult de 10 minute. Procesul de donare include înregistrarea, examenul medical, colectarea sângelui. Afereza (colectarea plasmei, trombocitelor) durează însă în jur de două ore.

6. Cât sânge se colectează?

Răspuns: În cazul donărilor de sânge integral sau aferezei (de plasmă, trombocite) se colectează o unitate de sânge. O unitate este egală cu 450 grame echivalentă cu 10-13 la sută din volumul total al sîngelui circulant.

7. Cât de des pot să donez?

Răspuns: Donarea de sânge integral poate să fie făcută o dată la 60 de zile. Eritrocitele sunt celulele care transportă oxigenul. Este nevoie de 6 săptămâni pentru ca nivelul acestora să revină la normal.

8. Există limite de vîrstă pentru efectuarea donării de sânge?

Răspuns: Donatorul de sânge trebuie să aibă vîrsta cuprinsă de la 18 ani pînă la 60ani.

9. Este donarea de sânge inofensivă?

Răspuns: Da. Donarea de sânge este 100 procente inofensivă. Nu poți să te îmbolnăvești de HIV, hepatite sau alte boli infecțioase în rezultatul donării de sânge. În procesul de donare a sîngelui se utilizează materiale consumabile și echipamente medicale jetabile, de uz unic, special concepute pentru această activitate.

10. Este sigur să primești sânge?

Răspuns: Da. Rezervele de sânge sunt acum mai sigure ca oricînd, în special în urma implementării testării de amplificare de acid nucleic (TAN). TAN este un test genetic mai sensibil, menit să testeze rezervele de sânge la prezența HIV sau hepatitei C. Fiecare unitate de sânge donat este supusă la nouă teste (dintre care 6 pentru boli infecțioase).

Există de asemenea proceduri generale pentru siguranța sîngelui: standardele de acceptabilitate a donatorului de sânge, examinarea individuală, testarea de laborator, excluderea confidențială a donărilor și verificarea fișelor medicale ale donatorilor.

11. Ce este Hemoglobina: Culoarea Roșie

Răspuns: Eritrocitele dumneavoastră conțin hemoglobină, o moleculă alcătuită din proteină cu fier, care transportă oxigenul spre țesuturile organismului și îi dă sîngelui culoarea roșie. Noi determinăm nivelul hemoglobinei din eritrocitele sîngelui dumneavoastră de fiecare dată cînd veniți să donați sânge.

Dumneavoastră probabil cunoașteți foarte bine acest lucru datorită „înțepăturii în deget” pe care v-o facem în timpul examenului medical înainte să donați sânge.

12. Și dacă nivelul hemoglobinei este scăzut?

Răspuns: Dacă concentrația hemoglobinei este mai mică decât nivelul acceptat, nu veți fi acceptat să donați sânge (veți fi rugați să nu donați) până când nivelul hemoglobinei va ajunge la normal. Țineți minte însă că puteți fi rugat să nu donați chiar dacă nivelul hemoglobinei dumneavoastră este normal. Pentru a dona o unitate de sânge, este necesar ca nivelul să fie destul de înalt, pentru ca concentrația sângelui dumneavoastră să aibă nivel normal după donare.

Dacă nivelul hemoglobinei dumneavoastră este scăzut, acest lucru nu înseamnă că sunteți bolnav sau anemic. În cazuri rare, când nivelul hemoglobinei este anormal de scăzut, donatorii sunt sfătuiți să-și consulte medicul de familie.

13. Ce cauzează nivelul scăzut al hemoglobinei?

Răspuns: Cel mai des, nivelul scăzut al hemoglobinei este rezultatul unei alimentații sărace în fier pe o perioadă îndelungată de timp.

De asemenea puteți „pierde” fier din mai multe motive: boli gastrointestinale, menstruație abundentă și intervenție chirurgicală. Alte cauze posibile ar mai fi: lipsa somnului, stresul și dietele.

14. Importanța Vitaminei C

Răspuns: Consumând zilnic alimente bogate în Vitamina C împreună cu aceste alimente, ajută organismul dumneavoastră să absoarbă și să utilizeze fierul.

Printre alimentele bogate în Vitamina C se numără:

- Fructele și băuturile citrice
- Fructele proaspete
- Legumele proaspete sau gătite puțin

15. Ce puteți face pentru a contribui la ridicarea sau menținerea hemoglobinei în limitele normei?

Răspuns: Puteți contribui la ridicarea nivelului hemoglobinei dumneavoastră consumând alimente care conțin fier și consumând alimente bogate în Vitamina C, care ajută organismului dumneavoastră să absoarbă fierul mai bine.

Alimentele care conțin fier:

1. Cărnuri - de vită, miel, porc, vițel, ficat (cu excepția ficatului de pește), de pui și curcan;
2. Pește/scoici de apă sărată – crabi, fileu și fleică de pește, stridii, scoici crude, sardele și crevete;
3. Fructe – caise, mure, fructe uscate, struguri și stafide, grepfrut, portocale, pere, prune și pepene verde;
4. Legume - păstăi de fasole, sfeclă roșie, broccoli, varză de Bruxelles, varză, fasole verzi, verdețuri, conopidă, bobii, mazăre, cartofi, produse din soia, suc de roșii;

5. Cereale – țărâțe, pâine, orez, cereale, paste făinoase, făină din boabe de soia, turte de mălai, germen de grâu.

De asemenea, unele alimente scad capacitatea organismului de a absorbi fierul. Printre acestea sunt: cafeaua și ceaiul, gălbenușul de ou și antiacidele.

16. Altele

- *Devin agitat când mă gândesc să donez sânge.*

Este un lucru normal. Aproape fiecare persoană este agitată și îi este frică când donează sânge pentru prima dată.

În momentul când îți vei da seama cât este de ușor, te vei întreba de ce erai așa de agitat!

- *Sunt sigur că o să mă doară.*

Inițial vei simți o ușoară pișcătură când acul va penetra pielea. Colectarea sângelui durează de la cinci la opt minute și te vei simți bine la gândul că ai ajutat la salvarea a trei vieți.

- *M-aș putea îmbolnăvi de vreo boală la donare.*

Nu poți să te îmbolnăvești de SIDA sau de altă boală în rezultatul donării de sânge. Procesul de donare este inofensiv. Sunt folosite numai materiale sterile și de unică folosință.

- *Grupa mea de sânge nu este una potrivită.*

Orice grupă de sânge este potrivită. Pacienții au nevoie de toate grupele de sânge. Sângele este un produs perisabil, așa că există nevoia constantă de donatori pentru a putea menține rezervele necesare.

- *Nu am greutatea necesară.*

Dacă ai o greutate de 50 kilograme sau mai mult, poți deveni donator de sânge.

Anexa nr.2

*„Selectarea donatorilor
de către lucrători medicali”*

**Antecedentele medicale
care duc la înlăturarea permanentă de la donarea de sânge**

Antecedentul medical	explicații
Cancer/ afecțiunile maligne	Persoanele care prezintă, sau au avut afecțiuni maligne sunt în general excluse definitiv.
Maladia Creutzfeld-Jakob	Toți subiecții care au fost tratați cu hormoni hipofizari de origine umană, care au primit un grefon de dura-mate sau cei care au în antecedentele familiale bolnavi cu maladia Creutzfeld-Jakob vor fi excluși de la donare.
Diabetul	Excludere permanentă dacă subiectul este tratat cu insulină.
Maladii cardio-vasculare	Sunt excluși subiecții cu antecedente cardiologice, în special coronariene, anghină pectorală, aritmie cardiacă severă, antecedente cerbero-vasculare, tromboze arteriale sau venoase recurente, sindromul hipertensiv.
Infecții	Se are în vedere maladii sau stări infecțioase care necesită excludere permanentă: purtători de infecție HIV, HVB, HVC, Babesioză, Leishmanioză, sifilis, ș.a. Sindromul de imunodeficiență dobândită (HIV/SIDA), partenerii sexuali precedenți și curenți a persoanelor purtătoare de infecție HIV și bolnave de SIDA.
Nefropatii	Nefrite și pielonefrite cronice
Consumul de stupefiante	Recunoscut sau presupus (în special droguri, indiferent de perioada de utilizare)
Sarcina	După naștere, perioada de excludere va fi egală cu durata sarcinii sau măcar egală cu perioada lactației.
Maladii psihice	Cu sau fără instabilitatea psihică

*Anexa nr.3
„Selectarea donatorilor
de către lucrători medicali”*

Antecedentele medicale
care duc la înlăturare (suspendare) temporară de la donarea de sânge

Antecedentul medical	Perioada de suspendare
Endoscopie cu biopsie utilizând instrumente flexibile	12 luni
Febră peste 38°C, boală de tip gripal	2 săptămâni după dispariția simptomelor
Nefropatii acute	2 săptămâni după vindecarea completă
Medicamente	Luarea unui medicament indică uneori o boală latentă, care poate antrena excluderea de la donare. Donatorii tratați cu anumite tipuri de medicamente, în special cu efect teratogen, trebuie excluși pe o durată corespunzătoare duratei de acțiune a proprietăților farmacocinetice ale medicamentelor respective.
Osteomielită	Excludere 2 ani după ce pacienții sunt declarați vindecați.
Reumatism articular acut	Persoanele cu antecedente de reumatism articular acut sunt excluse timp de 2 ani, apoi supuse unui examen pentru depistarea unei eventuale boli cardiace cronice. Existența unei astfel de boli constituie motiv de excludere.
Chirurgie	Mare chirurgie : în general, 6 luni excludere. Persoanele cu rezecție de stomac sau a unui organ din organele pare sunt excluse definitiv Mică chirurgie (extracție dentară etc.) 1 săptămână, dacă nu există complicații.
Transfuzii	Donatorii care au primit o transfuzie de produse sanguine labile sunt excluși pentru 12 luni. Excepție cazurile unei injecții cu hematii, în cadrul unui program de imunizare agreat.
Boli tropicale	O persoană care sosește sau revine dintr-o regiune tropicală, nu trebuie acceptată ca donator decât după 14 luni de la sosirea sa și numai dacă nu prezintă febră sau stări de rău inexplicabile. O pierdere în greutate inexplicabilă trebuie investigată înaintea unei donări.
Contactul cu o persoană care prezintă o boală infecțioasă	determină o excludere provizorie, egală cu perioada de incubație a bolii sau în cazul în care nu este cunoscută etiologia, durata de excludere este determinată de medicul responsabil.

Anexa nr. 4

„Informația necesară despre donare de sânge”

Ce trebuie să cunoască potențialul donator și orice donator de sânge și componente sanguine

1. Înainte de Donare

- **Se va include în dietă alimente bogate în fier.** Alimentele bogate în fier vor face ca valoarea hemoglobinei să atingă un nivel acceptabil pentru a permite donarea de sânge. Secretul este consumarea consistentă și îndelungată a cărnurilor, verdețurilor și altor alimente bogate în fier.
- **Se va reține unde a fost și când în călătorii.** În conformitate cu documentele normativ tehnice ce reglementează criteriile de eligibilitate a donatorului de sânge și componente sanguine, donatorii ar putea să nu fie acceptați să doneze sânge o anumită perioadă de timp, în cazul în care aceștia au călătorit în zone care au fost expuse vCJD (forma umană a Bovine Spongiform Encephalopathy - mad cow disease) malarie sau alte boli.
- **Cunoașterea stării sănătății, medicamentele pe care le primește.** Pentru siguranța personală și siguranța recipientilor de sânge, donatorii care iau medicamente pot fi rugați să nu doneze sau să fie amânați pentru o anumită perioadă de timp. Medicamentele pentru tensiunea arterială înaltă, care conțin inhibitori ACE și tratamentele cu insulină pentru diabetici fac parte din rândul medicamentelor neacceptate.
- **Utilizarea 8-10 pahare cu apă.** Păstrarea corpului în stare hidratată, pregătit pentru a pierde fluide. Evitarea consumului de cafea, alcool sau băuturi care conțin cofeină, care deshidratează organismul.
- **Odihna bună**, de obicei opt ore de somn în noaptea dinaintea donării.
- **Alimentare bună.** Se va lua un dejun consistent în dimineața donării și alimentarea bună la mesele din timpul zilei. Excluderea produselor bogate în grăsimi în ajunul donării.
- **Abținerea.** În ziua donării se va evita fumatul.
- **Prezentarea act de identitate cu fotografie.** (În cazul elevilor de liceu, actul de identitate trebuie să conțină și data nașterii).

Donați sânge! Este inofensiv! Este simplu! Salvează vieți!

2. După donare

➤ Ce trebuie să facă după ce a donat sânge?

- Rămâne culcat până ce un membru al personalului medical va permite ridicarea (în jur de 3-5 minute);
- Servirea gustării înainte de a pleca;
- Interzicerea fumatului în următoarea jumătate de oră;
- Consumarea mai multă de lichide nealcoolice în orele care urmează;
- Alimentarea bună, folosind alimente sănătoase;
- Păstrarea bandajului pe braț și evitarea ridicării greutății sau efortului în următoarele 2 ore;

- Revenirea la activitățile de rutină și odihnă bine înainte de a face exerciții sau muncă care necesită efort sau consumul de alcool.

➤ **Ce se întâmplă cu corpul donatorului după ce donează sânge?**

- Consumul de multe lichide (8 pahare), duce la refacerea lichidului pierdut de în mai puțin de o zi, iar proteinele și plasma în decursul a 72 ore. În 6 săptămâni se vor regenera și eritrocitele.
- În cazul în care se percepe ceva ieșit din comun după plecarea de la centrul de donare a sângelui, se va primi poziție orizontală și se va telefona serviciului de asistență al centrului, pentru a primi indicații.
- Dacă în următoarele zile donatorul se vă îmbolnăvi, răceală sau gripă, se va telefona. Dacă nu se va simți bine, pentru siguranța pacientului care urmează să primească sângele donat de la donator, se va rechema unitatea donată dacă va fi posibil și nu va fi utilizată.
- În caz de motiv din motivul care credeți că sângele donat nu este sigur și nu trebuie transfuzat altei persoane, telefonați imediat la centrul de transfuzie a sângelui.

➤ **Ce se întâmplă cu sângele donat?**

- Sângele donat este trimis la laborator pentru a fi testat la grupa de sânge, factorul Rhesus și Kell și pentru a testa prezența unor boli, așa ca: hepatita B și C, sifilis și SIDA. Unitatea de sânge donată se va separa în trei componente: eritrocite, trombocite și plasmă.
- Eritrocitele din sângele donat se vor folosi pentru victima unui accident, un pacient care a suferit o intervenție deschisă pe cord sau pentru un nou născut. Trombocitele vor fi folosite pentru pacienții cu cancer care primesc chimioterapie. Plasma poate fi folosită pentru persoanele care au probleme cu coagularea sângelui. Asta înseamnă că fiecare jumătate de litru de sânge donat poate salva până la trei vieți.
- Sângele se află în laborator numai pentru o perioadă scurtă de timp. Imediat ce acesta a fost testat, el este trimis la unul din spitalele țării pentru a fi transfuzat.

➤ **Când se poate de donat din nou?**

- Sângele este un țesut viu. În fiecare zi este nevoie de donatori de sânge pentru a menține rezervele de sânge pentru pacienții.
- Cineva contează pe următoarea donare a donatorului.
- Se poate dona din nou sânge peste 9 săptămâni. Astăzi, înainte de a pleca, se va face o programare pentru a dona sânge din nou. Pentru aceasta este suficient de a vă adresa oricărui membru al personalului medical.

Bibliografie:

1. Жибурт Е.Б., Алексеев В.Е., Сидоров С.К. ЗАГОТОВКА КРОВИ В ВЫЕЗДНЫХ УСЛОВИЯХ: Руководство для врачей, / - М.: "НПЦ "ИНТЕЛФОРУМ", 2005.- 176 с.

2. Гирсенюк, Т. Н. Правовые вопросы донорства крови /Т. Н. Гирсенюк. //Правоведение. - 1979. - № 1. - С. 64 – 65;
3. Е.Б.Жибурга. Стандарты качества в службе крови. М.: НПЦ «Интелфорум», 2005.- 256 с.
4. U.Rossi, V.Fresia, B.Genetet Voluntary blood donors Associations: present and future. Council of Europe, 1990;
5. W.N.Gibbs, A.F.N. Britten. Guidelines for the organization of a Blood Transfusion Service. WHO, 1992.
6. EDQM Publication ID Guide to the preparation, use and quality assurance of blood components , 2008.